

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14152/2024
03.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милан Атанацковић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Аца Станојевић, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 348/22 од 29.09.2022. године, у седници одржаној 03.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 348/22 од 29.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедреву П2 559/2021 од 20.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се туженој забрани да тужиљи угрожава телесни интегритет и душевно здравље, да на било који начин, а нарочито вербално, узнемирава тужиљу, те да јој се забрани да тужиљи прилази на удаљеност мањој од 30 метара и да на било који начин контактира са тужиљом. Ставом другим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 348/22 од 29.09.2022. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и одређена мера заштите од насиља у породици тако што је забрањено туженој да на било који начин угрожава телесни интегритет и душевно здравље тужиље и да на било који начин, а нарочито вербално, узнемирава тужиљу. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог за одређивање мере заштите од насиља у породици којом би се забранило туженој да прилази тужиљи на удаљености мањој од 30 метара и да на било који начин контактира са тужиљом. Ставом четвртим изреке, одређена је мера заштите од насиља у породици и наложено тужиљи да се уздржи од сваког дрског безобзирног и злонамерног понашања којима се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужене. Ставом петим изреке, одређено је да изречене мере заштите од насиља у породици остају на снази годину

дана од дана доношења пресуде. Ставом шестим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног и другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у одбијајућем делу тужила је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка није тражила.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила и тужена су у тазбинском сродству (тужила је супруга брата тужене). Парничне странке живе у заједничком дворишту, тако што тужила са својим супругом живи у кући коју су сами изградили, а тужена у кући у којој је некад живео свекар тужиле, а отац тужене. Тужена се 31.07.2017. године у 18 часова (у заједничком дворишту) обратила сину тужиле, ВВ, речима: „шта ти хоћеш“, те том приликом је истог плънула а након тога се ВВ мајци, овде тужили, обратила речима: „шиптарко косоварко“ а потом се и ВВ супрузи обратила речима: „мечко дебела шта ти знаш“, због чега је као окривљена оглашена одговорном за учињени прекршај из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру и осуђена на новчану казну, правноснажном пресудом Прекршајног суда у Смедереву Пр 5480/17 од 04.09.2018. године. По тужби и по противтужби ради заштите од насиља у породици, овде тужене, као тужиле против ГГ и овде тужиле, као тужених вођен је поступак пред Основним судом у Смедереву П2 43/18, који је окончан пресудом од 02.10.2019. године, којом су изречене мере заштите од насиља у породици и забрањено туженима да се приближавају тужили на удаљености мањој од 2 метра, као и свако даље узнемиравање тужиле и забрањено тужили да се приближава туженој на удаљености мањој од 2 метра као и свако даље узнемиравање тужене. Догађај који је основ за одређивање мере заштите од насиља у породици у том поступку догодио се 23.07.2018. године којом приликом је овде тужила вређала овде тужену и претила истој да неће још дуго остати у кући, да ће јој се шетати по целој кући, да јој неће остати ни пола ствари које сада има јер ће их све избацити и однети, а да тужена неће моћи да докаже да их је икад имала (када је тужила ушла у кућу коју користи тужена јер јој је извршитељ дао кључ од исте).

Према извештају Центра за социјални рад Смедерево у породици тужене, тужиле и њеног супруга постоје дубоко поремећени односи дужи низ година због нерешених имовинских питања након смрти оца. Нетрпељивост између тужене с једне стране и ГГ и тужиле с друге стране је константна, ради се о дубоко поремећеним породичним односима, чији су актери непријатељски настројени једни према другима и размењују исту врсту понашања – вређање, непоштовање договора и неспремни су за сарадњу. Постоји обострано вербално насиље у породици. Мишљење Центра за социјални рад Смедерево је да усвајање предложене привремене мере – забране приласка и узнемиравање тужиле на удаљености од најмање 30 метара, није сврсисходно, јер је иста реално неизводљива, будући да стране користе заједничко

двориште и улаз у двориште, а куће су на малој удаљености, као и да се у овом случају не ради о насиљу које подразумева злоупотребу моћи уз постављену контролу и уплашену жртву, већ о дубоко поремећеним односима у којима су актери непријатељски настријени једни према другима и размењују исту врсту понашања у борби за моћ, а доношење пресуде у вези са поделом имовине довешће до смиривања ситуације јер су обе странке изјавиле да ће се придржавати пресуде. Указано је да су предложене мере у предмету Основног суда у Смедереву П2 43/18 имале ефекта на понашање странака, јер од 2018. године није било пријава за насиље у породици.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног суда, побијаном пресудом је правилно применили материјално право када је одбијен предлог тужиле за одређивање мере заштите од насиља у породици којом се забрањује туженој да тужили прилази на удаљености мањој од 30 метара и да на било који начин контактира са тужилом, уз основан закључак да за то нису испуњени законом прописани услови у смислу члана 197. и 198. Породичног закона и да се заштита жртве и насилника од понављања насилничког понашања у овом случају постиже одређеним мерама у најдужем трајању.

Чланом 197. став 1. Породичног закона је прописано да насиље у породици представља понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице, док је ставом 2. тачка 1. истог члана прописано да се насиљем у породици у смислу става 1. овог члана, између осталог, сматра нарочито наношење или покушај наношења телесне повреде, а тачком 6. става 2. истог члана, нарочито вређање, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање. Чланом 197. став 3. тачка 2. Породичног закона, прописано је да се члановима породице сматрају, између осталог, и лица у тазбинском сродству. Чланом 198. став 1. Породичног закона прописано је да се против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици, којом се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице, а чланом 198 став 2. предвиђене су мере заштите од насиља у породици.

Поступак ради заштите од насиља у породици, у овом случају, тужила је иницирала тужбом због описаног догађаја из јула 2017. године, а понашање тужене, њени акти том приликом, правилно су окарактерисани као насиље у смислу члана 197. Породичног закона које оправдава одређивање мера заштите предвиђених чланом 198. став 2. Породичног закона. Суд, међутим, одређује мере заштите, поред осталог и у зависности од вида насиља који је испољен, на који начин је дошло до угрожавања телесног односно психичког интегритета, какве су животне прилике жртве и извршиоца, као и колика је потенцијална могућност да дође до испољавања даљег насиља, а све са циљем да обезбеди адекватну реакцију на насиље и омогући жртви најбољу заштиту (сврсисходност одређивања мера заштите). Једна од предвиђених мера заштите члана 198. став 2. тачка 3. Породичног закона је забарана приближавања члану породице на одређеној удаљености. Одређивање ове мере подразумева да се утврди адекватна удаљеност испод које се извршилац насиља не сме приближити жртви (да би се на тај начин заштитио угрожен телесни или психички интегритет жртве), с тим да величина удаљености изражено у метрима буде толика да извршиоцу насиља забрањује приступ у простор видокруга жртве насиља. У супротном, уколико за то не постоје услови, одређивање ове мере није извршиво, па тиме ни сврсисходно.

У овом случају, одређивање предложене мере – забране туженој приласка тужилји на одређеној удаљености није извршиво, па тиме ни сврсиходно у смислу члана 198 став 1. у вези члана 198. став 2. тачка 3. Породичног закон, с обзиром да странке користе заједничко домаћинство и улаз у двориште и да су куће странака на малој удаљености (јер то значи да су нужно једна другој у видокругу). Управо супротно, код утврђења да је између странака (које су тазбински сродници) присутно обострано вербално насиље, које се изнова понавља у дужем временском периоду, у ком односу се странке смењују у улози жртве и насилника, као и код процењеног ризика од наступања тежих облика насиља, следи да су адекватне мере заштите, које су реално извршиве и сврсиходне датој ситуацији, управо одређене мере забране даљег узнемиравања предвиђене чланом 198. став 2. тачка 5. Породичног закона (истовремено према свакој од странака и у најдужем трајању).

Имајући у виду изнето, ревизијом се неосновано побија правилност одлуке другостепеног суда у делу у ком је одбијен предлог за одређивање мере забране туженој приласка тужилји на одређеној удаљености (уз забрану туженој да на било који начин контактира тужилју).

Ревизија неосновано побија и правилност одлуке о трошковима, јер је другостепени суд одлуку да свака странка сноси своје трошкове поступка донео водећи рачуна о разлозима правичности, сагласно правилу из члана 207. Породичног закона.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић